

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/09-09/32

Urbroj: 65-09-02

Zagreb, 17. srpnja 2009.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

U prilogu dostavljam Izvješće o napretku u područjima kulture govora, potpunog i objektivnog informiranja, razvitka javnih sadržaja u ostvarivanju programa javne televizije, te otklanjanju pogovora o mogućoj korupciji unutar HRT-a, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno Zaključku 7. sjednice Hrvatskoga sabora od 5. prosinca 2008. godine, podnijelo Programsko vijeće HRT-a, aktom od 14. srpnja 2009. godine.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
Programsko vijeće HRT-a

Primljeno:	17-07-2009		
Klasifikacijska oznaka:	Zagreb, 14. srpnja 2009		Org. jed.
	021-12/09-03/32	65	
Unosbeni broj:	38201-09-01	Pril.	Wip.
		1	-

HRVATSKI SABOR
Gospodin
LUKA BEBIĆ
predsjednik

Predmet: *Izvešće o napretku u područjima kulture govora, potpunog i objektivnog informiranja, razvitku javnih sadržaja u ostvarivanju programa javne televizije, te otklanjanju pogovora o mogućoj korupciji unutar HRT-a – d o s t a v l j a s e*

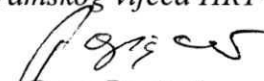
Poštovani gospodine Predsjedniče,

Hrvatski sabor je, prihvaćajući Izvešće o radu Vijeća HRT-a i provedbu programskih načela i obveza utvrđenih zakonom u programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 3. rujna 2007. do 14. listopada 2008., obvezao Vijeće HRT-a da u roku od 6 mjeseci podnese Hrvatskome saboru Izvešće o napretku u područjima kulture govora, potpunog i objektivnog informiranja, razvitku javnih sadržaja u ostvarivanju programa javne televizije, te otklanjanju pogovora o mogućoj korupciji unutar HRT-a

Sukladno navedenom zaključku, u prilogu se dostavlja traženo Izvešće. Izvjestitelj na sjednici i radnim tijelima Hrvatskoga sabora bit će predsjednik Programskog vijeća HRT-a, Đuro Popijač.

S poštovanjem,

Predsjednik
Programskog vijeća HRT-a:

Đuro Popijač

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
Programsko vijeće HRT-a

**IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PODRUČJIMA KULTURE GOVORA,
POTPUNOG I OBJEKTIVNOG INFORMIRANJA, RAZVITKU
JAVNIH SADRŽAJA U OSTVARIVANJU PROGRAMA JAVNE
TELEVIZIJE, TE OTKLANJANJU POGOVORA O MOGUĆOJ
KORUPCIJI UNUTAR HRT-a**

Zagreb, srpanj 2009.

Zagreb, 9. srpnja 2009.

**IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PODRUČJIMA KULTURE GOVORA, POTPUNOG I
OBJEKTIVNOG INFORMIRANJA, RAZVITKU JAVNIH SADRŽAJA U
OSTVARIVANJU PROGRAMA JAVNE TELEVIZIJE, TE OTKLANJANJU
POGOVORA O MOGUĆOJ KORUPCIJI UNUTAR HRT-a**

I. UVOD

Hrvatski je sabor, prihvaćajući Izvješće o radu Vijeća HRT-a i provedbi programskih načela i obveza utvrđenih zakonom u programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 3. rujna 2007. do 14. listopada 2008., dana 5. prosinca 2008. donio i sljedeći zaključak:

Obvezuje se Vijeće HRT-a da u roku od 6 mjeseci podnese Izvješće o napretku u područjima kulture govora, potpunog i objektivnog informiranja i razvitku javnih sadržaja u ostvarivanju programa javne televizije, te otklanjanju pogovora o mogućoj korupciji unutar HRT-a.

Slijedom toga zaključka i zakonske obveze Vijeća HRT-a da nadzire provedbu programskih načela i obveza utvrđenih zakonom, te u slučaju njihova nepoštivanja pisano upozorava glavnog ravnatelja HRT-a, ravnatelja organizacijske jedinice, te direktora programa, odnosno glavnog urednika informativnog programa, te da savjetuje ravnatelja HR-a i HTV-a i osobe odgovorne za proizvodnju programa u svezi s provedbom načela i obveza utvrđenih zakonom, ovo Izvješće temelji se na usporedbi stanja u području kulture govora, potpunog i objektivnog informiranja, razvitku javnih sadržaja u programima HTV-a i poduzetim mjerama da se otklone pogovori o mogućoj korupciji unutar HRT-a do 5. prosinca 2008. i u razdoblju od 5. prosinca 2008. do dana podnošenja ovog Izvješća Hrvatskome saboru, uz poseban osvrt na napredak u spomenutim segmentima.

Na osnovi iznesenoga, Izvješće je podijeljeno u četiri poglavlja, i to:

1. Kultura govora
2. Potpuno i objektivno informiranje
3. Razvitak javnih sadržaja
4. Mjere za otklanjanje pogovora o mogućoj korupciji unutar HRT-a

Procjena napretka i aktualnih izazova u navedenim područjima rada HRT-a temelji se na naglascima i zaključcima rasprava Programskoga vijeća, te na Vijeću dostupnim informacijama o radu Ravnateljstva i pojedinih programskih jedinica i službi HRT-a.

II. KULTURA GOVORA

Kada je u pitanju jezik i govor u programima HR-a i HTV-a, treba istaknuti da se ta tema u kontinuitetu razmatra i prati na sjednicama Vijeća HRT-a od samog njegovog utemeljenja, a to znači od 2003. godine, budući da Vijeće kvalitetu jezika i govora u programima HR-a i HTV-a, kako ga koriste novinari, urednici i voditelji, a tako i obvezu edukacije javnosti o pravilnoj uporabi hrvatskoga jezika, smatra strateškom zadaćom HRT-a kao javnoga medija. Stalnim nadzorom nad rješenjem toga pitanja Vijeće je došlo do zaključka da je stanje jezika i govora na HR-u znatno bolje nego na HTV-u, ali da i na HR-u ima još dosta prostora za njegovo poboljšanje. Manjkavosti u kvaliteti govora i jezika u programima HTV-a ne samo da su stalno u središtu zanimanja interesa Vijeća HRT-a, nego na njih često upozorava i javnost. O tome svjedoče i rasprave na sjednicama Hrvatskoga sabora tijekom izvještavanja o radu Vijeća HRT-a, ali isto tako, i mnogobrojne reakcije gledatelja, kako preko Službe gledatelja HTV-a, tako i u pismima Vijeću HRT-a.

Vijeće HRT-a je na sjednici održanoj 13. travnja 2006. imalo tematsku raspravu o jeziku i govoru u programima HRT-a i glede toga prihvatilo izvješća službi za jezik i govor HR-a i HTV-a, te donijelo sljedeći zaključak:

Vijeće konstatira da službe za jezik i govor HR-a i HTV-a stručno obavljaju svoju zadaću, te da je na urednicima emisija i programa obveza da u suradnji s tim službama koordiniraju obrazovanje novinara u korištenju standardnog hrvatskog jezika. U slučaju da pojedini novinari ne poštuju utvrđena pravila ponašanja, ti novinari, sukladno općim aktima HRT-a, trebaju snositi odgovarajuće posljedice. Za provedbu ovog zaključka odgovorne su ravnateljice Hrvatskog radija i Hrvatske televizije, koje se obvezuju da o poduzetome izvijeste Vijeće HRT-a.

Ističemo da Vijeće od ravnateljica HR-a i HTV-a nakon ovog zaključka nije dobilo nikakvih izvješća. Ali isto tako, Vijeće u međuvremenu nije primijetilo poboljšanja u jeziku i govoru novinara, urednika, a poglavito voditelja u programima HTV-a, pa je Vijeće na sjednici 28. studenoga iste godine donijelo i sljedeći zaključak:

Vijeće HRT-a savjetuje glavnog urednika Informativnog programa HTV-a i direktoricu programa HTV-a da u svojem daljnjem radu vode brigu da se propusti na koje je upozoreno u raspravi ili slični propusti ne ponavljaju, a posebice se to odnosi na:

- obvezu provedbe odluka koje je Vijeće HRT-a donijelo vezano za jezik i govor u programima HTV-a i na obvezu da se sankcioniraju oni koji se ne pridržavaju pravila HRT-a koja se odnose na obvezu konzultiranja sa Službom za jezik i govor HTV-a.

U međuvremenu, Vijeće HRT-a nastavilo je na svojim sjednicama redovito upozoravati Ravnateljstvo na uočene manjkavosti u kvaliteti jezika i govora, posebice u sportskom i zabavnom programu HTV-a. U povodu izrade ovog Izvješća od službi za jezik i govor zatražilo je izvješće o provedbi citiranih zaključaka, te na temelju dobivenih izvješća i izravnih konzultacija s predstavnicama navedenih službi zaključilo da **bitnih promjena u odnosima programa (novinara i urednika) prema korištenju stručne pomoći službi za jezik i govor nije bilo sve do uspostave Edukacijskog centra HRT-a, koji je osnovan krajem 2008., a počeo je raditi u veljači 2009.** Vijeće HRT-a smatra da je upravo dodatna pozornost koju je Hrvatski sabor posvetio ovom problemu u prosincu 2008. pozitivno utjecala na povećanu važnost izobrazbe novinara i urednika HRT-a, posebice u pogledu kvalitete jezika i govora.

U programu rada Edukacijskog centra HRT-a za 2009. prioritet je dan edukaciji za poboljšanje jezične i govorne medijske pismenosti. Njome su obuhvaćeni novinari, urednici i voditelji iz svih programskih cjelina, a posebno je pohvalno to što su u edukaciju uključeni i novinari iz regionalnih radijskih postaja HR-a, kao i TV studiji i dopisništva HTV-a. U 2009. edukacijom se planira obuhvatiti 407 novinara HTV-a i 175 novinara HR-a.

U prvom tromjesečju 2009. izrađena je analiza govornog umijeća za prvu ciljanu skupinu od 25 novinara Informativnog programa HTV-a (voditelji Dnevnika, vijesti i užu tim Dnevnika). Od 23. ožujka 2009. počele su se održavati svakodnevne, intenzivne govorne radionice i individualne vježbe za tu ciljanu skupinu. Jezična predavanja održavaju se istodobno za sljedeće ciljane skupine (voditelji vijesti na Drugom programu, novinari i voditelji emisija *Dobro jutro*, *Hrvatska uživo*, *Dan za danom* (od 40 pozvanih novinara odazvalo ih se 30), te SO Dizajn (12 radnika). U navedenom razdoblju održane su četiri (4) trodnevne jezične radionice, a svi su polaznici pisali inicijalni i završni test. Do kraja svibnja radionice su se održavale svaki tjedan i, osim pozvanih novinara, u njih su se mogli uključiti i ostali zainteresirani polaznici. Edukacijski centar izravno upozorava odgovorne urednike (neposredne rukovoditelje) ako se netko od novinara ne želi odazivati na radionice i u tome za sada najbolje surađuje s glavnom urednicom IP-a HTV-a.

Istodobno, na Hrvatskom radiju, napravljena je analiza govornog umijeća 60 novinara i pokrenut je intenzivan individualni rad s fonetičarima Službe za jezik i govor HTV-a (trenutačno vježbe pohađa desetak novinara).

Održana su i predavanja o jeziku na Drugom programu HR-a (20 novinara), za 10 novinara Redakcije za kulturu i jedno predavanje na Radiopostaji Sljeme (20 novinara). Osim

navedenoga, tijekom ožujka 2009. održano je i šest radionica za novinare regionalnih postaja, u kojima je ukupno sudjelovalo 36 radijskih novinara iz Osijeka i Rijeke, te 15 televizijskih novinara iz Dubrovnika i Bjelovara, a održano je i ciljano predavanje o jezičnim pogreškama u sportskom programu za 11 novinara Sportske redakcije HTV-a.

Edukaciju provode jezični stručnjaci službi za jezik i govor HR-a i HTV-a, u sklopu radionica i individualnih vježbi, ali i vanjski ugledni jezikoslovci, u suradnji s Filozofskim fakultetom – Katedrom za kroatistiku Sveučilišta u Zagrebu. .

Ocjena napretka u proteklom polugodištu i preporuke:

Vijeće HRT-a sa zadovoljstvom može konstatirati da je od prosinca 2008. do danas, unutar HRT-a, postignut znatan pozitivan pomak u sustavnom i odgovornom rješavanju problema kvalitete jezika i govora na HR-u i HTV-u. No, za konačnu potvrdu uspješnosti provedbe toga posla i uočavanje općeg poboljšanja kvalitete jezika i govora u programima HR-a i HTV-a treba pričekati do 2011. godine, budući da je to dugoročan projekt koji zahtijeva vrijeme, te primjerenu stručnu i tehničku potporu, a time i kontinuitet financijskih ulaganja u Edukacijski centar i službe za jezik i govor. Uspjeh projekta ovisi i o tome da novinari, urednici i voditelji u programima HR-a i HTV-a taj projekt prihvate kao obvezu i sastavni dio svojeg svakodnevnog posla. Stoga je iznimno važno da se na razini Edukacijskog centra, ali i Ravnateljstva HRT-a, tijekom idućih godina nastavi sustavno pratiti kvaliteta suradnje Edukacijskog centra i pojedinih redakcija, te odaziv i zadovoljstvo novinara i urednika izobrazbom, kao i sama kvaliteta jezika i govora na HRT-u.

Na osnovi dosadašnjeg praćenja stanja u području jezične i govorne kulture na HRT-u i problema s kojima se u svakidašnjem radu susreću službe za jezik i govor, te Edukacijski centar HRT-a, Vijeće podupire Ravnateljstvo HRT-a u dosad poduzetim aktivnostima za poboljšanje jezične i govorne kulture, kao i u planovima do 2011., uz preporuku da se u realizaciji tih aktivnosti posebna pozornost posveti sljedećem:

1. Edukaciju za poboljšanje jezične i govorne kulture treba uvesti svim novinarima, urednicima i voditeljima kao definiranu obvezu u sklopu radnog mjesta, te to obuhvatiti novom strategijom ljudskih potencijala i uzeti kao bitan element pri selekciji kadrova. Kod uzimanja novih vanjskih suradnika i zapošljavanja novih radnika na novinarskim mjestima obavezno treba provjeravati opće znanje, a posebno hrvatski jezik i kulturu govora, što znači da bi u svaku komisiju za prijam novih kadrova obvezno trebao biti uključen jezični stručnjak.
2. Općenito je potrebno da se ciljano profesionalno usavršavanje zaposlenika HRT-a integrira u sustav praćenja i nagrađivanja rada, u sklopu nove strategije ljudskih potencijala, uz usku suradnju tima za izradu strategije s rukovoditeljima Edukacijskog centra i službi za jezik i govor.
3. S obzirom na opseg svakodnevnog rada i činjenicu da se sav program (osim onoga emitiranog uživo) lektorira, broj lektora i fonetičara u HRT-u nedovoljan je za zadovoljenje svih edukacijskih potreba. Nedostaje adekvatne opreme, prostorna organizacija rada još nije do kraja riješena, a sam rad nije odgovarajuće valoriziran, pa je preporuka vodstvu HRT-a da se poduzmu nužne aktivnosti za poboljšanje radnih uvjeta službi za jezik i govor HR-a i HTV-a.
4. Urednici programa, koji su ujedno i rukovoditelji organizacijskih jedinica, moraju preuzeti obvezu da rad unutar jedinice kojom rukovode organiziraju na način da se svakom polazniku u programu jezičnog, ali i svakog drugog profesionalnog usavršavanja, omogući nazočnost na predavanjima i radionicama
5. Vijeće posebno podupire dogovor HRT-a i fakulteta da se unutar HRT-a kontinuirano održava stručna praksa iz fonetike i lingvistike, ali i novinarstva, različitih smjerova Akademije dramskih umjetnosti i drugih relevantnih studija za djelokrug HRT-a.
6. Unatoč neprimjerenim uvjetima rada službi za jezik i govor HRT-a, radi se o jedinstvenom stručnom resursu u Hrvatskoj koji bi, uz dostatnu potporu, mogao prerasti i u nacionalni centar izvrsnosti za stručno usavršavanje u području jezične pismenosti za novinare i srodne struke.

Vijeće HRT-a nastavit će pratiti napredak u području kulture govora HRT-a i Hrvatskom saboru predlaže da Vijeće HRT-a zaduži za pripremu sljedećeg šestomjesečnog izvješća o napretku u kulturi govora, za razdoblje od lipnja do kraja 2009., kako bi se i na taj način održala visoka razina odgovornosti za provedbu potrebnih poboljšanja na HRT-u.

Uz neupitnost središnje uloge javnog radija i televizije u promicanju kvalitete hrvatskoga jezika i govora u javnosti, Vijeće HRT-a napominje da problem jezika i govora postoji i u drugim nacionalnim TV kućama, pa samo naponi HRT-a na tom polju neće dovoljno poboljšati opću educiranost slušatelja i gledatelja u hrvatskom jeziku. Čini se da je glavni problem nedostatnost kompetencija stečenih u sklopu formalnog obrazovnog sustava, u kojem se, nažalost, smanjuje broj sati hrvatskoga jezika u osnovnim i srednjim školama, a na fakultetima hrvatski jezik i usmeno i pismeno izražavanje nisu zaseban predmet. Vijeće HRT-a apelira i na Vijeće za elektroničke medije da i ono javno pozove medije na poštivanje kvalitete jezika i govora, ali i na sustavnu izobrazbu novinara i voditelja.

III. POTPUNO I OBJEKTIVNO INFORMIRANJE

Temeljem Zakona o HRT-u, obveza je HTV-a:

- trajno, istinito, cjelovito, nepristrano i pravodobno informirati javnost o činjenicama, događajima i pojavama u zemlji i inozemstvu od javnog interesa
- poštovati i poticati pluralizam političkih, religijskih, svjetonazorskih i drugih ideja, te omogućiti javnosti da bude upoznata s tim idejama; HR i HTV ne smiju u svojim programima zastupati stajališta ili interese pojedine političke stranke, kao ni bilo koja druga pojedinačna politička, religijska, svjetonazorska i slična stajališta ili interese,
- nepristrano obrađivati politička, gospodarska, socijalna, zdravstvena, kulturna, obrazovna, znanstvena, ekološka i druga pitanja, omogućujući ravnopravno sučeljavanje stajališta različitih izvora,
- prije objavljivanja provjeriti izvor i sadržaj informacija, u skladu s priznatim standardima neovisnog novinarstva,
- odjeljivati informacije i komentare, te jasno označavati komentare kao osobno mišljenje autora.

Sukladno ovakvoj zakonskoj obvezi, Vijeće HRT-a na svakoj svojoj sjednici posvećuje posebnu pozornost kvaliteti informiranja javnosti na javnoj televiziji, a i javnost je posebno osjetljiva kada je u pitanju Informativni program HTV-a.

Početkom jeseni 2008., s početkom emitiranja nove programske sheme, napravljene su kadrovske promjene koje su u javnosti i unutar HRT-a izazvale dosta pozornosti, a sve zbog bojazni da bi one mogle negativno utjecati na potpunost i objektivnost informiranja. Nastalo stanje bilo je i razlog za tematsku sjednicu o stanju u IP-u HTV-a, budući da su kolegijalni odnosi i timski rad jedan od preduvjeta za uspješno obavljanje poslova, bilo gdje, pa i unutar IP-a HTV-a. Tom je prigodom, u rujnu 2008., Vijeće HRT-a donijelo zaključak da **unutar HRT-a, a posebice u sklopu Informativnog programa HTV-a postoje problemi kvalitetne komunikacije i profesionalne suradnje, u čemu su suglasni Ravnateljstvo HRT-a, ogranak HND-a pri HTV-u i Sindikat novinara pri HTV-u, a što su unutarnja pitanja HRT-a, i zbog toga Vijeće HRT-a od Ravnateljstva HRT-a i glavne urednice IP-a HTV-a očekuje da u skladu sa svojim zakonskim ovlastima poduzmu sve potrebne mjere koje će osigurati provedbu Programa rada i razvoja glavnog ravnatelja HRT-a u mandatnom razdoblju.** Dva mjeseca poslije, krajem studenoga 2008., na osnovi podnesenoga izvješća glavne urednice IP-a HTV-a i Ravnateljstva HRT-a, Vijeće je ustvrdilo da su **napravljeni neki pomaci, ali još uvijek nedovoljni i obvezalo glavnu urednicu IP-a HTV-a, vodstvo IP-a HTV-a i ravnatelja HTV-a na nastavak rada kojim će se osigurati provedba i uspostava profesionalnih kriterija u radu, te poboljšati međusobna komunikacija.**

Aktualnim stanjem na HRT-u, a opet potaknuto događajima unutar IP-a HTV-a, ovaj put zbog gostiju u „Latinici“, bavio se i saborski Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na tematskoj sjednici, održanoj 17. veljače 2009. Sjednica se trebala održati zajedno s Odborom

za informiranje, informatizaciju i medije, čiji su članovi zbog neslaganja s dnevnim redom napustili sjednicu. Odbor je predložio Vijeću HRT-a da sve primjedbe i prijedloge iznesene u raspravi razmotri i obuhvati u ovom Izvješću. **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina smatra potrebnim i dalje kontinuirano pratiti stanje na HRT-u, s ciljem ostvarivanja potpune neovisnosti toga javnog servisa, osiguranja objektivnog informiranja javnosti, jačanja profesionalnosti njegovih djelatnika, te postizanja najviših standarda medijskog djelovanja.** Raspravu o aktualnom stanju na HRT-u Odbor drži iznimno korisnom, kako bi se na vrijeme razjasnili i otklonili svi prigovori na moguće netransparentne, to jest nedovoljno obrazložene postupke i odluke čelnih osoba HRT-a.

Ocjena napretka i preporuke:

Vijeće HRT-a s pozornošću je razmotrilo spomenutu raspravu Odbora za ljudska prava i zaključilo da su iznesene primjedbe i prijedlozi identični naglascima iz rasprava koje se vode na sjednicama Vijeća, pa čak i o istim temama, a o čemu je Vijeće već donijelo i zaključke i o tome izvijestilo Hrvatski sabor u posljednjem redovitom izvješću o svojem radu iz prosinca 2008., pa za ovo Izvješće nema dodatnih zaključaka, no iznosi sljedeće preporuke:

1. Vijeće HRT-a će redovitim analizom realiziranog programa između dviju sjednica Vijeća HRT-a nastaviti pratiti poštivanje programskih načela i obveza utvrđenih Zakonom o HRT-u kada je u pitanju Informativni program HTV-a, te će prema potrebi, a najkasnije u rujnu 2009. zatražiti od glavne urednice IP-a HTV-a izvješće o napretku u unutarnoj organizaciji i unaprjeđenju profesionalnih standarda u Informativnom programu, kao i očitovanje relevantnih strukovnih i sindikalnih podružnica.
2. Kontinuirano praćenje provedbe programskih načela i obveza kroz Informativni program HTV-a ključno je za pravovremeno uočavanje i rješavanje problema u međuljudskim odnosima i razini profesionalnosti, te stoga Vijeće HRT-a predlaže Hrvatskom saboru da se tijekom jesenskog saborskog zasjedanja 2009. godine održi zajednička tematska sjednica relevantnih saborskih odbora i Vijeća HRT-a o kvaliteti informiranja javnosti od strane HTV-a.
3. Vijeće se zauzima za što je više moguće istraživačkog novinarstva, pa u tom smislu daje potporu glavnim urednicima informativnih program HR-a i HTV-a.

IV. RAZVITAK JAVNIH SADRŽAJA

Program HTV-a većinom nosi obilježje javnog sadržaja, a realiziraju ga programske cjeline koje već u svojem nazivu sadrže segmente o kojima je riječ i kojima je to u obvezi. Zadaću javnog servisa HTV ostvaruje kroz Informativni program, Program za kulturu, Program religijske kulture, Znanstveno-obrazovni program, Program za djecu i mlade, te Sportski program.

Što se tiče otvorene i slobodne rasprave o svim pitanjima od javnog interesa, HTV je u novom Programskom usmjerenju za 2009. objedinio emisije pod nazivom **Javni sadržaji**, koje se emitiraju svaki dan u tjednu od ponedjeljka do subote na Prvom programu, a to su:

- **Glas domovine**, Informativni program
- **Znanstvena petica**, Znanstveno-obrazovni program
- **Drugo mišljenje**, Znanstveno-obrazovni program
- **Riječ i život**, Religijski program
- **Normalan život** za osobe s invaliditetom, Informativni program
- **Treća dob** o umirovljenicima, Informativni program
- **Trenutak spoznaje**, Znanstveno-obrazovni program
- **Među nama**, Znanstveno-obrazovni program
- **Veterani mira**, invalidi Domovinskog rata, Informativni program
- **Alpe-Dunav-Jadran**, Informativni program

- **Eko zona**, Informativni program
- **Potrošački kod**, Informativni program
- **Euromagazin**, Informativni program

Ovdje treba istaknuti da su u programskoj shemi 2008/09. u Informativnom programu uvedene i neke nove emisije s javnim sadržajima: Paralele (međunarodna politika), Dossier.hr (informativni magazin), Proces (pravosuđe i korupcija) i Indeks (obrazovna politika), uz sve ostale, stalne emisije IP-a HTV-a, kao što su: Dnevnik, Vijesti, Dobro jutro Hrvatska, Županijske panorame, Zagrebačka panorama, Vijesti iz kulture, Poslovne vijesti, Vijesti za osobe oštećena sluha, Nedjeljom u 2, Latinica, Hrvatska uživo, Otvoreno, Poslovni klub, Lica nacije, Glas domovine, Plodovi zemlje, More, City folk.

Posebno treba istaknuti emisiju **Prizma**, koja se emitira već niz godina i koja je stalni predmet razmatranja Vijeća HRT-a, a s obzirom na činjenicu da je to za sada, nažalost, jedina emisija koja se sustavno bavi nacionalnim manjinama u RH, s namjerom da bude njihov servis, ali i mjesto promocije njihova kulturnog naslijeđa i identiteta. Bavi se političkom participacijom manjina, manjinskim aktivizmom, kulturom i tradicijom, te predstavljanjem uspješnih i zanimljivih pojedinaca. Pripadnici manjina u emisiji govore materinskim jezikom, a izjave se titlaju na hrvatski. Cilj je emisije omogućiti manjinama da očuvaju baštinu, ali i da se razviju, te ostvare svoja prava, a istodobno predstaviti njihov nacionalni identitet. Preporuka je Vijeća HRT-a da program HTV-a i u sklopu drugih emisija i programskih cjelina obrađuje teme i događaje vezane za rad i djelovanje nacionalnih manjina i pojedinaca, njihovih pripadnika.

Što se tiče kulture, o njoj se brinu Program za kulturu i Redakcija za kulturu Informativnog programa, a u 2009. očekuje se realizacija zanimljivog projekta iz pučke kulture-dokumentarnog serijala **Vjeronanja**, kao i dokumentarni film o svim etapama gradnje Muzeja suvremene umjetnosti, koji će biti emitiran ovisno o danu otvorenja tog objekta.

U Programu religijske kulture pokrenuta je nova emisija **Biblija**, u formi razgovora urednika i gosta o biblijskim tekstovima i temama.

Osnovni cilj Programa za djecu i mlade jest osmisлити program koji učinkovito djeluje na djecu i mlade, što znači: zadovoljiti njihovu želju za igrom i propitivanjem svijeta oko sebe, oblikovati njihovu svijest o vlastitoj ulozi u društvu, te im usaditi volju za znanjem. U emisiji za najmlađe program na jednostavan način kroz igru djeluje na djecu predškolske dobi i učenike nižih razreda prilagodbom sadržaja njihovoj dobi, pa su zato pokrenute i emisije igranog karaktera u sklopu Dječjeg jutra: **Na kraju ulice, Čarobna ploča, Danica** i sl. Drugi segment zahtjevne zadaće usmjeren je na sustavno vođen program obrazovnih emisija. On je vrlo jasno odvojen od programa za najmlađe, prije svega terminom emitiranja primjerenijim učenicima osnovnih škola. Nizom različitih emisija pospješuje se i nadopunjava već postojeće znanje učenika, pa i odraslih. Emisije u sklopu **Velikog odmora** obiluju temama kojima se učenicima nastoje jasnije i razgovjetnije prenijeti određeni sadržaji. Vrlo maštovitim formama predstavljaju se pojmovi nekih težih znanosti ili fenomena koji učenicima u školskom okruženju često predstavljaju nerješiv problem. Emisije se proizvode u modernoj formi kako bi privukle pozornost djece i mladih obrazovnim sadržajima, te kod njih izgradile naviku gledanja.

Ciljana dobna skupina, koja se najčešće zove tinejdžerima, najzahtjevnija je grupacija. Osim magazina za mlade koji donose nove informacije iz njima zanimljivoga svijeta, **Direkt, Mijenjam svijet** i **Parlaonica** emisije su koje se bave mladeži zanimljivim sadržajima.

Znanstveno-obrazovni program sve se više potvrđuje kao važna sastavnica programa javne televizije, kako svojom zastupljenošću u programu (svakodnevno, obično rani poslijepodnevni i rani večernji termini), tako i izborom tema emisija. Glavnina emisija prikazuje se svaki tjedan, što je iznimno važno, jer se jedino kontinuitetom može stvoriti prepoznatljivost programskih sadržaja i stvoriti navika gledatelja da željene programe pronalaze u određeni dan i vrijeme.

Teme su sa svih područja znanosti, prezentirane na različite načine (razgovori u studiju, snimljeni prilozi i emisije, znanstveno-popularni filmovi). Cilj je gledatelje informirati,

obrazovati, educirati, pa i zabaviti. Programski sadržaji namijenjeni su svim dobnim i obrazovnim skupinama. Nastavljaju se i završavaju započeti projekti – serijal: **Hrvatski kraljevi** i **Moć sunca**, ali počinje i priprema novih (**Stari Grci**, **Bolesti današnjice**, **Reliquiae reliquiarum**) koji će još jedanput definirati profil Znanstveno-obrazovnog programa, ali i javne televizije kojoj je ovaj program sastavni i nezaobilazni dio. U sklopu ovoga program nastavljen je emitiranje dugogodišnjih emisija koje su tijekom godina stekle svoju publiku i postale prepoznatljive javnosti: **Trenutak spoznaje**, **Među nama**, **Drugo mišljenje**, **Na rubu znanosti**.

Nastavljena je proizvodnja i emitiranje čisto znanstvene emisije **Scientiae Croaticae**. U ovoj studijskoj emisiji kroz razgovore s gostima, stručnjacima za određena područja i priložima koji dopunjuju i ilustriraju osnovnu temu ostvaruje se izravna komunikacija s gledateljima koji se svojim komentarima ili pitanjima mogu uključiti i tako sudjelovati u kreiranju emisije.

Osim gore navedenog, uvedeni su novi sadržaji koji dosad nisu bili dovoljno zastupljeni, emisija **Tekstura** o književnosti i **Prvi red partera** o kazalištu.

Suvremeno doba donijelo je Internet i on pomaže boljoj komunikaciji s gledateljima. Stoga je važna i internetska podrška emisija i programa koja pomaže da se lakše uđe u njihov svijet i svakodnevnicu.

Ocjena napretka i preporuke:

Iz navedenoga razvidno je da je HTV u posljednjih nekoliko godina napravio znatne pomake u razvitku javnih sadržaja jer sve nabrojene emisije imaju svoju, što je najvažnije, zadovoljnu publiku. To potvrđuje niz pohvala gledatelja za navedene emisije, ali i opće zadovoljstvo Vijeća HRT-a njihovom kvalitetom.

Međutim, glavno je pitanje stiže li i u kojoj mjeri navedeni javni sadržaj do onih kojima je namijenjen (opće i specifične populacije), budući da u posljednjih 5 i pol godina (koliko postoji ovo Vijeće) nikad nije izrađena analiza gledanosti programa (tko što zapravo gleda ili ne gleda, i zašto), kao ni analiza potreba i očekivanja gledatelja koji pristojbom financiraju veći dio HRT-a. Osim toga, Vijeće HRT-a 5 i pol godina nije primalo podatke o gledanosti, a tek je od travnja 2009. počelo primati podatke, ali nepotpune, bez podataka o gledanosti ostalih televizija.

Vijeće HRT-a nije zadovoljno terminima više emisija s naglašenom informativno-obrazovnom funkcijom, a prema pismima koje Vijeće dobiva, njima nije zadovoljan ni dio javnosti. Naime, više je članova Vijeća više puta upozoravalo na neprimjerenost određenih termina emitiranja dnevnom i radnom ritmu ciljane publike, kao i na problem nestalnih termina emisija javnih i obrazovnih sadržaja na Drugom programu, koji su uvjetovani terminima sportskih događaja koje taj program primarno prati.

Primjerice, „Eko-zona“, jedina specijalizirana emisija o zaštiti okoliša, jednoj od ključnih tema u modernom svijetu, može se gledati samo tijekom radnog vremena. Udruge osoba s invaliditetom od Vijeća HRT-a u ožujku 2009. zajednički su zatražile promjenu termina emisije „Normalan život“ (termin u 13.45) koju također ne mogu pratiti zaposlene osobe, među kojima i predstavnici mjerodavnih državnih institucija. Vijeće HRT-a također je opetovano upozoravalo na izrazitu neprimjerenost kasnih večernjih, pa i ponoćnih termina tijekom radnoga tjedna u kojima se prikazuju obrazovne emisije za mlade, iako se radi o vrlo zapaženim i vrijednim sadržajima koji uvelike kompenziraju manjak edukacije o pravima mladih u formalnom obrazovnom sustavu. Primjerice, srijedom u 23:30h tijekom proljeća 2009. prikazivala se emisija o ljudskim pravima mladih „Crna kutija“, koju je grupa za ženska ljudska prava B.a.B.e. pripremila temeljem sporazuma o suradnji s HRT-om iz 2007. godine i zahvaljujući javnom financiranju emisije od Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Ujedno, Vijeće smatra da su specijalizirane emisije važne za opću populaciju, budući da su, primjerice, teme o invalidima, braniteljima, manjinama ili mladima jednako važne za cijelu populaciju, a ne samo za onaj dio koji pojedina emisija obrađuje.

Direktor Programa HTV-a u nekoliko je prilika obrazložio Vijeću HRT-a da je glavni problem programske sheme preopterećenost „prime-time termina“ nizom zahtjeva različitih

ciljanih publika i redakcija, kao i veliki udio sportskih emisija na Drugom programu, što se sustavno ne može riješiti bez uvođenja zasebnog digitalnog programa za sportske sadržaje.

Prema mišljenju Vijeća HRT-a, upravo je Sportski program jedan od vrlo važnih čimbenika u osmišljavanju javnih sadržaja i mogućnosti utjecaja na javnost. To je bio i razlog što je Vijeće HRT-a tome programu posvetilo i tematsku sjednicu. Prigovori koje članovi Vijeća imaju na taj program odnose se na činjenicu da se najviše prostora u tom programu daje nogometu, dok su ostali sportovi podzastupljeni, a nekih ni nema. Prigovori idu i u smjeru činjenice da se upravo u toj grani sporta događa nasilje, neprihvatljivo ponašanje, sumnjive privatizacije i slično, zbog čega, prema mišljenju Vijeća, upravo tom segmentu treba posvetiti posebnu pozornost. Problem na koji članovi Vijeća upozoravaju kada je riječ o tome programu jest činjenica da novinari često ne vode dovoljno računa pri izgovoru imena igrača, da se ne služe standardnim hrvatskim jezikom i da se tijekom prijenosa utakmica koriste nepotrebni sukomentatori.

Kako bi se dalje razvijali javni sadržaji u programu HTV-a i primjerenije emitirali, Vijeće HRT-a ponavlja svoje glavne prijedloge Direktor programu HTV-a:

1. Sportski program javne televizije nije važan samo za informiranje gledatelja o svim relevantnim događajima u hrvatskom i međunarodnom sportu, niti za pružanje igre i zabave gledateljima, nego je od toga još i važnija odgojna funkcija toga programa, promicanje sportske kulture među stanovništvom, briga za tjelesno zdravlje, poticanje na sportske aktivnosti i, naposljetku, popularizacija sporta među djecom i mladima. U tom smislu treba odrediti prioritete i oblikovati sadržaj sportskog programa HTV-a.
2. Direktor programa HRT-a i njegovi suradnici trebaju učiniti dodatan napor u osiguranju primjerenih termina, a time i gledanosti emisija s naglašenom funkcijom javnih sadržaja. Analiza gledateljskih navika ciljanih skupina pojedinih emisija, podaci o gledanosti i reakcije gledatelja trebale bi biti osnova za određivanje najprikladnijih termina emitiranja, pri čemu svakako treba izbjeći potpuno neprimjerene termine, osigurati stabilnost termina, pojačati ciljane najave na HR-u i HTV-u, te preko interneta, a odabrane emisije javnih sadržaja učiniti dostupnima za naknadno gledanje preko internetske stranice HRT-a.

IV. KORUPCIJA

Strategija suzbijanja korupcije, koju je Hrvatski sabor donio 19. lipnja 2008. godine, definira korupciju kao štetnu društvenu pojavu koja narušava temeljne društvene vrijednosti. Korupcija je svaka zlouporaba javnih ovlasti radi ostvarenja privatnih probitaka, čime se nedvojbeno krše moral i pravne norme, te povređuju temelji vladavine prava. Među najvažnijim posljedicama korupcije jest gubitak javnog povjerenja u nositelje javnih ovlasti, a s obzirom na to da je Hrvatska radiotelevizija javna televizija, a ujedno i vodeći medij u Republici Hrvatskoj, sama sumnja u korupciju na Hrvatskoj radioteleviziji dovela bi do nedopustivo teške posljedice gubitka povjerenja građana Republike Hrvatske.

Bit antikorupcijske politike jest *sprječavanje* korupcije na svim razinama, pa će tako Hrvatska radiotelevizija ponajprije poraditi na edukaciji svih svojih djelatnika, prije svega novinara, budući da oni po samoj definiciji svojega poziva imaju izrazit utjecaj na javno mišljenje, pa prema tome i podizanje svijesti o opasnosti korupcije, kao i upozoravanje na konkretne koruptivne pojave, što će posljedično potaknuti pozitivne promjene u društvu. Dobro educirani i antikoruptivno svjesni novinari učinkovito će objektivnim i nepristranim informiranjem provoditi antikorupcijsko obrazovanje građana kroz širenje javne svijesti o opasnosti i štetnosti korupcije.

Osim korupcije, društveni problem predstavlja i *sukob interesa*. Sukob interesa definiran je kao situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom ili

privatni interes utječe, ili može utjecati, na nepristranost dužnosnika u obavljanju javne funkcije.

U posljednje dvije godine u javnosti Vijeće HRT-a je, sukladno slučajevima koji su se pojavljivali u javnosti, raspravljalo o sljedećim slučajevima moguće korupcije, odnosno sukoba interesa:

D. Latin prijavio je u svibnju 2006. tadašnju ravnateljicu HTV-a M. Nemčić – cijeli slučaj prijavljen je Državnom odvjetništvu i predmet je još u postupku.

Mogući sukob interesa u slučaju Čuljak-Šelebaj - rješavanje u tijeku, Državnom odvjetništvu predana prijava. Na temelju dostupne dokumentacije nema osnove za poduzimanje bilo kakvih mjera protiv Dijane Čuljak-Šelebaj.

Sumnja u kupovinu nastupa gradonačelnika Slavonskoga Broda u emisiji „Brisani prostor“- interna istraga i istraga Državnog odvjetništva pokazala je da nema osnovanosti za sumnju u korupciju i prijava je odbačena.

Ivana Šikić bila je u privatnoj vezi s jednim pripadnikom kriminalnog podzemlja. Uredništvo je o tome imalo saznanje. Analiza njezina rada pokazala je da je bila nepristrana u izvještavanju, a nije se bavila područjem kriminala. Etičkim kodeksom HRT-a naknadno je posebno uređeno ponašanje u slučaju da je netko od novinara u takvim privatnim odnosima.

Vijeće HRT-a je u sklopu rasprava o Programskom usmjerenju, kao i o Poslovnom planu za 2009. godinu, tražilo da se u oba dokumenta unesu specifične protukorupcijske mjere i sadržaji, čime bi se istodobno poboljšalo interno i eksterno djelovanje HRT-a u skladu s Nacionalnom strategijom suzbijanja korupcije i relevantnim Nacionalnim programom iz lipnja 2008. Stoga je i pregled napretka od prosinca 2008. godine u području suzbijanja korupcije podijeljen na poslovne i programske aktivnosti HRT-a.

Antikorupcijske mjere u sklopu poslovanja HRT-a

Na temelju uočene potrebe za razvitkom antikorupcijskih procedura HRT-a koju je naglasilo Vijeće HRT-a, Poslovni plan Ravnateljstva za 2009. godinu (donesen 23. veljače 2009) prvi put dosad sadrži zasebnu cjelinu posvećenu suzbijanju korupcije i sukoba interesa sa sljedećim obrazloženjem: „Budući je Hrvatska radiotelevizija javna ustanova, logično je da i za djelatnike Hrvatske radiotelevizije postoji opasnost od potencijalnog sukoba interesa. Radi zadržavanja javnog povjerenja u Hrvatsku radioteleviziju kao vodeći medij u Republici Hrvatskoj, nužno je definirati sve moguće situacije potencijalnog sukoba interesa djelatnika Hrvatske radiotelevizije. (..) Cilj Hrvatske radiotelevizije je preispitati i pojačati etičku svijest među djelatnicima Hrvatske radiotelevizije, pojačati njihovu razinu informiranosti o korupciji i sukobu interesa, te razraditi pravila o protukoruptivnim aktivnostima i sprječavanju sukoba interesa.“

Poslovni plan za 2009. godinu predviđa sljedeće aktivnosti usmjerene na sprječavanje korupcije i sukoba interesa na HRT-u:

1. Revizija odredbi važećeg Etičkog kodeksa, u svrhu detaljnije regulacije pojma *sukob interesa*, kao i propisivanje postupaka za sprječavanje, uočavanje i otkrivanje svih potencijalnih koruptivnih situacija.
2. Osnutak tijela radnog naziva *Povjerenstvo za prevenciju potencijalno koruptivnih situacija i sukob interesa* koje će imati za zadatak procjenu, planiranje, predlaganje, provedbu i koordinaciju svih aktivnosti za sprječavanje korupcije i sukoba interesa na Hrvatskoj radioteleviziji.
3. Edukacija djelatnika Hrvatske radiotelevizije, s posebnim naglaskom na novinare kao osobe koje imaju velik utjecaj na javno mišljenje u Republici Hrvatskoj, kroz niz jednodnevnih radionica s uglednim predavačima, stručnjacima na tom području.

Uz to, Poslovni plan za 2009. godinu **predviđa i finalizaciju, te početak implementacije nove organizacije HRT-a**, sveobuhvatnog i vrlo ambicioznog projekta redizajna poslovnih procesa, koji bi trebao povećati transparentnost i odgovornost poslovanja na svim razinama organizacije.

Izmjene i dopune Etičkog kodeksa HRT-a Ravnateljstvo HRT-a donijelo je u ožujku 2009, te je posebnim poglavljem uređeno pitanje korupcije i sukoba interesa, to jest propisano čega

se sve novinari HRT-a u svojem radu moraju pridržavati, a da se ne bi doveli pod bilo kakvu sumnju u svezi s korupcijom ili sukobom interesa.

Susljedno izmjenama Etičkog kodeksa, postojećem su Etičkom povjerenstvu HRT-a pridružena dva nova vanjska člana koja bira i imenuje Ravnateljstvo HRT-a iz redova stručnjaka za problematiku korupcije i sukoba interesa. Uključivanje u rad Etičkog povjerenstva HRT-a dvaju vanjskih članova s pravom odlučivanja bilo je sporno sa stajališta sindikata i strukovnih udruga, pa i samog Povjerenstva, a koji u postupku donošenja izmjena nisu pravodobno reagirali, pa je to bio razlog zbog kojega je Ravnateljstvo HRT-a u svibnju 2009. donijelo i nove izmjene i dopune Etičkog kodeksa HRT-a, čime su otklonjeni nesporazumi, kako u tom segmentu, tako i u ostalim spornim slučajevima.

Projekt nove organizacije poslovnih procesa HRT-a trenutačno se finalizira, te bi se trebao početi postupno primjenjivati u drugoj polovici 2009. godine, a Vijeću HRT-a predstavljen je 20. siječnja 2009. Jedan od ciljeva nove organizacije jest **znatno podignuti i individualizirati odgovornost na nižim razinama upravljanja i izvršavanja zadataka**, i to postizanjem zadanih ciljeva u okviru zadanih kritičnih faktora uspjeha, poštivanjem regulative (zakonske ili interne) i poštivanjem željenog ponašanja, kako bi došlo do promjene ukupne organizacijske kulture HRT-a u smjeru veće odgovornosti i profesionalnosti.

U sklopu pripreme nove organizacije **prepoznato je da u ovom trenutku HRT ima vrlo slabu kontrolu izlaznog proizvoda, što se želi riješiti integralnim sustavom upravljanja kvalitetom.** Taj sustav polazi od zakonskih obveza i definirane misije, na temelju kojih se utvrđuju strateški ciljevi, dugoročne programske smjernice i (najmanje) trogodišnji poslovni plan, na osnovi čega se utvrđuju godišnje (sezonske) programske smjernice i sheme. Ti dokumenti ujedno su uporište Programskom vijeću za nadzor nad obavljanjem javne funkcije. **Iz programskih smjernica i shema izvodi se planirani raspored emitiranja za cijelu godinu i sve mreže, koji se ne može prihvatiti dok se ne razradi proizvodni plan, odnosno plan nabave programskih sadržaja.**

Proizvodni planovi trebali bi obuhvatiti sve troškove proizvodnje i emitiranja programa, uključujući interne troškove poput plaća, amortizacije, energije i održavanja, te indirektno troškove poput troškova organizacijskih jedinica podrške. Voditelj proizvodnog projekta obvezuje se proizvesti programski sadržaj po interno ponuđenim uvjetima i jedina je osoba odgovorna za tu proizvodnju. **Želi se ukloniti sadašnja praksa "mnogostrukih potpisa" koji zapravo znače podijeljenu, bolje reći nedefiniranu odgovornost. Za svako odstupanje od ponuđenih (a zatim i ugovorenih) uvjeta odgovorna je samo ta osoba, i to prije svega naručitelju - direktoru programa (odnosno glavnom uredniku u specifičnom slučaju informativnog programa).**

U novom načinu planiranja proizvodnje programa namjera je i da prateće službe zapravo svoje usluge pružaju proizvodnim timovima, koji se pak dinamički formiraju i rasformiraju oko određenih projekata. Očekuje se da osobi odgovornoj za proizvodnju određenog programskog sadržaja, s ograničenim budžetom i jasnim ciljevima, neće pasti na pamet da zloupotrebljava svoj položaj i pokuša trošiti sredstva projekta na nešto što ne ostvaruje ciljeve projekta, jer će sustav njegove postupke i pogreške učiniti potpuno transparentnim. **Na taj se način razbijaju (latentni) centri moći proistekli iz pozicije u organizacijskoj strukturi i "vladavine" nad resursima, a stvaraju se centri moći odgovorni za proizvodnju i proizvodne projekte, koji pak "žive" samo onoliko koliko živi projekt.**

Važno područje suzbijanja korupcije na HRT-u jest ugovaranje vanjske produkcije, u čemu je počevši od 2008. HRT konačno napravila velik iskorak u smjeru transparentne javne nabave. Počelo se s objavom javnih natječaja za narudžbu programa od vanjskih neovisnih produkcijskih društava, donesena su i javno objavljena Pravila na temelju kojih se provodi postupak, a rezultati svih postupaka javnih natječaja ili javnih poziva objavljuju se na internetskim stranicama HRT-a i time su dostupni cijeloj javnosti. **Takvim postupcima, osim što su sada ti procesi transparentni i pod istim je uvjetima dana mogućnost svima zainteresiranima, otklonjeni su mogući prigovori o korumpiranosti, a prema podacima HRT-a, zbog konkurencije na tržištu, HRT je ostvario i značajne uštede.** To je i bio

razlog što je Vijeće HRT-a, prvi put za 2007., a zatim i za 2008. prihvatilo Izvješće o provedbi članka 11. Zakona o HRT-u, odnosno članka 54. Statuta HRT-a

Jedan od mogućih izvora sumnje na korupciju bile su i humanitarne akcije u kojim je sudjelovao HRT-a, pa su na inicijativu Vijeća HRT-a u studenome 2008. donesena Pravila o sudjelovanju HRT-a u humanitarnim i drugim akcijama od općeg interesa. U ožujku 2009. novoosnovano Povjerenstvo za opće humanitarne i druge akcije HRT-a raspisalo je javni poziv koji je zaključen 11. travnja 2009. te će, na temelju procjene Povjerenstva, najrelevantniji prijedlozi biti predloženi Ravnateljstvu radi uspostave suradnje i osiguranja medijske potpore.

Antikorupcijski sadržaji u programu HRT-a

No, osim što se HRT problemom korupcije i sukoba interesa bavio u svojim redovima, ista pitanja obrađivala su se i u programima HR-a i HTV-a, a najviše u informativnim emisijama.

Programi HR-a:

U programu Hrvatskog radija, koji obuhvaća tri nacionalne mreže (Prvi, Drugi i Treći program), kao i regionalne postaje Hrvatskoga radija (Sljeme, Split, Rijeka, Osijek, Pula, Dubrovnik, Zadar, Knin) posebna programska pozornost pridaje se mjerama za suzbijanje korupcije - od načina provedbe Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije i rada istoimenog Nacionalnog vijeća, preko operativnih akcija USKOKA, sve do aktivnosti i istraživanja percepcije korupcije nevladinih organizacija poput Transparency International Hrvatska. U praćenju tih tema, ali i korupcijskih afera, Hrvatski radio trudi se izvješćivati poštujući visoko postavljene standarde – brzo i točno, bez nepotrebnog senzacionalizma, objavljujući provjerene informacije, sa svrhom poticanja informirane i kritičke javne rasprave i aktivnog doprinosa građana.

U sklopu **Informativnog programa HR-a, uz redovito izvještavanje u velikim vijestima**, veliki slučajevi razotkrivanja korupcije, ali i provedba specifičnih mjera, poput uvođenja OIB-a, reforme pravosuđa i zdravstva, detaljnije se obrađuju se u **specijaliziranim emisijama** «U mreži Prvog», «Poligraf», „Inventura“, «Građanski glas», «Kako vlada Vlada», «S predsjednikom uz kavu», «Poslovni tjedan», „Izaberimo zdravlje“.

Edukacija je jedan od glavnih instrumenata za borbu protiv korupcije. Upravo zato **Obrazovni program Hrvatskoga radija posebnu pozornost posvećuje ovoj temi u sklopu emisija „Otvorena srijeda“ „Slovo zakona“, „Izvan okvira“, te „Vodič za moderna vremena“.** U seriji od pet emisija «Otvorene srijede» iz rujna i listopada 2008. obrađene su teme vezane za projekt «Uređena zemlja» Ministarstva pravosuđa i Državne geodetske uprave, koji je dio antikorupcijske strategije Republike Hrvatske, dok se u novoj specijaliziranoj emisiji o pravosuđu „Slovo zakona“ slušatelje u sedam navrata educiralo o specifičnim problemima korupcije, poput utaje poreza i pranja novca, o institucionalnom okviru za borbu protiv korupcije, ali i postojećim rupama u zakonima koje pogoduju korupciji.

Sve **regionalne postaje HR-a** dio svojeg programa naglašenijeg lokalnog karaktera posvetile su borbi protiv korupcije, kako na lokalnoj, tako i na nacionalnoj razini. Primjerice, **Radio Sljeme** opširno je izvještavao o aferi Indeks, kao i o istragama glede sumnji u korupciju u Zagrebačkom holdingu, **Radio Knin** o korupciji u zdravstvu, **Radio Osijek** o više lokalnih slučajeva, a posebice o aferi «Kiosci». Na **Radio Zadru**, u emisiji „Magazin plus“, posebno ističemo reportažu o korupciji pri obnovi kuća povratnika iz Srbije koja je prijavljena Uredu državne uprave za obnovu, a istragu o tome provodio je i USKOK, te su nedavno počela i suđenja optuženim javnim službenicima.

Programi HTV-a

U dnevnim emisijama redovito se izvještavalo o radu i zaključcima Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije, o sumnji na korupciju kako u HRT-u, tako i u Carinskoj i Poreznoj upravi, te u državnim poduzećima i ministarstvima. IP je izvještavao i

o početku rada USKOK-ovih sudova, o promjenama u Kaznenom zakonu prema kojem će se osobama osuđenima za korupciju imovina oduzimati i njihovoj rodbini, o početku Vladine antikorupcijske kampanje, te istraživanju Transparency Internationala o borbi protiv korupcije u Hrvatskoj. Također je izvještavano o aferi stranačke nabave skupocjenog automobila za potrebe premijera.

Dnevna politička emisija¹ „Otvoreno“: od početka prosinca 2008. do početka svibnja 2009. dvije su emisije posvećene provedbi nacionalne antikorupcijske strategije. Jedna se bavila uvođenjem osobnog identifikacijskog broja, a o političkoj korupciji raspravljalo se i u emisijama o novom Zakonu o golf terenima, te o fenomenu tajkuna u politici.

Emisija o pravosuđu „Proces“ bavila se akcijom Maestro, ali i mnogim drugim sudskim slučajevima koji su u toj emisiji obrađeni predočeni su problemi posljedica korupcije u zemljišno-knjižnim odjelima, lokalnoj samoupravi, pa i u pravosudnim tijelima.

Informativni magazin „Dossier.hr“ korupcijom se bavio u nizu reportaža o različitim problemima zlorabe javnih resursa, poput registra branitelja, imovinskog rata u Braniteljskom fondu, spornog natječaja za kulturni centar u Imotskom, financijskih izvješća saborskih zastupnika i državnih institucija, nikad ostvarenih velikih građevinskih projekata itd. O temi korupcije i kriminala u Hrvatskoj i svijetu bilo je **kratkih osvrtu u emisijama Lica nacije** koje su se bavile temama: Kriza i održivi razvoj, Posljedice egoizma i pohlepe, Odgovornost lidera i menadžera, Vrijednost znanja i ljudskog kapitala.

Iako je na HTV-u raspon tema, ali i emisija IP-a u kojima se obrađuju problemi korupcije velik, više je članova Vijeća HRT-a u različitim prilikama upozoravalo na problem zaostajanja HRT-a u **otvaranju** tema korupcije u javnosti (u odnosu prema nekim drugim, i to tiskanim medijima) kao i na izostanak njihova sustavnog praćenja, što je povezano i s nadalje manjkavim radnim uvjetima za visokoprofesionalno istraživačko novinarstvo na HRT-u, koje bi trebalo postati jedan od glavnih zadataka javne televizije.

Ocjena napretka i preporuke:

Pozitivno je da na razini Ravnateljstva HRT-a osviješteno da je vjerodostojnost HRT-a kao nepristranog, nepotkupljenog javnog medija nužan preduvjet za realizaciju svih glavnih zadaća javne televizije. U tom je smislu unaprjeđenje takvog ugleda HRT-a prioritet, te ohrabruje što Ravnateljstvo Hrvatske radiotelevizije očekuje da će Hrvatska radiotelevizija u 2009. godini biti percipirana kao ključni javni, pa i medijski nositelj aktivnosti protiv korupcije, uključujući izgradnju najviših unutarnjih standarda za sprječavanje svih pojavnosti korupcije i sukoba interesa unutar Hrvatske radiotelevizije. U tom smislu Vijeće HRT-a smatra **znatnim napretkom u odnosu prema stanju krajem 2008. godine uključivanje specifičnih antikorupcijskih mjera u Poslovni plan HRT-a za 2009., kao i rješenja koje nudi koncept nove organizacije HRT-a. Značajan je napredak postignut samoregulacijom - revizijom Etičkog kodeksa koji sada sadrži detaljnije odredbe o sprječavanju i sankcioniranju sukoba interesa i korupcije, kao i donošenjem pravila za javnu nabavu vanjskih produkcija i sudjelovanja HRT-a u humanitarnim akcijama.**

U svrhu što bržih i mjerljivih poboljšanja kako poslovnih procedura i praksi, tako i ugleda HRT-a u javnosti, Vijeće HRT-a preporučuje sljedeće:

1. Zbog važnosti HRT-a za ukupnu provedbu antikorupcijske strategije RH predlaže se održavanje tematske sjednice Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije o ulozi HRT-a u provedbi ove centralne politike za pristupanje RH EU, ali i za ukupan društveni i gospodarski razvoj Hrvatske.
2. Vijeće HRT-a predlaže Ravnateljstvu da za svaku iduću sjednicu Vijeća pripremi kratak pisani izvještaj o napretku u provedbi predviđenih protukorupcijskih mjera u sklopu Poslovnoga plana za 2009. godinu, uključujući i konkretne informacije o implementaciji nove organizacije HRT-a, kao i o opsegu i rezultatima internih istraga vezanih za sumnje u sukob interesa i eventualne koruptivne prakse. Od Državnog

odvjetništva očekuje se pravovremeno izvještavanje Ravnateljstva HRT-a i Vijeća HRT-a, te hrvatske javnosti o rezultatima provedenih istražnih postupaka u slučajevima sumnje na korupciju koji se odnose na zaposlenike HRT-a.

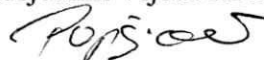
3. U programu HR-a i HTV-a treba povećati opseg istraživačkog novinarstva, što bi se trebalo jasno očitovati, ako ne prije, u Programskom usmjerenju i Financijskom planu za 2010. godinu, uključujući i kontinuirano povećanje prilika za profesionalno usavršavanje u tom području, s naglaskom na specifična znanja o temama kao što su funkcioniranje pravosuđa, korupcija i medijska etika, u sklopu novoosnovanog Edukacijskog centra HRT-a.

V. ZAKLJUČAK

Od prosinca 2008. godine Ravnateljstvo HRT-a poduzelo je aktivnosti koje pokazuju ozbiljnost s kojom su shvaćeni zaključci Hrvatskoga sabora o potrebi ulaganja dodatnih napora u promicanje rodne ravnopravnosti, javnih sadržaja, kulture jezika i govora u programima HRT-a, podizanje kvalitete Informativnog programa, te otklanjanje sumnji u korupciju u poslovanju HRT-a. U svrhu što bržih i vidljivih poboljšanja, Vijeće HRT-a u ovom izvješću iznosi i specifične preporuke, upućene ponajprije Ravnateljstvu HRT-a, vezane za načine kako se u idućim mjesecima može dodatno, i to sustavno utjecati na kulturu jezika i govora, razvitak javnih sadržaja, kvalitetu informativnog programa HTV-a, te suzbijanje korupcije na HRT-u.

Uzme li se u obzir da za sustavna poboljšanja rok od šest mjeseci nije dovoljan, kao i važnost konzistentne primjene programskih prioriteta, nove interne regulative i poslovnih rješenja, **Vijeće HRT-a namjerava nastaviti s ciljanim praćenjem područja obuhvaćenih ovim izvješćem, koje će predložiti Hrvatskom saboru u svojem godišnjem izvješću za 2009. godinu. U svrhu što kvalitetnijeg praćenja rada javne radiotelevizije, Vijeće HRT-a predlaže Hrvatskom saboru provedbu više tematskih rasprava saborskih odbora zaduženih za specifične javne politike od značaja za HRT, uključujući raspravu o ulozi HRT-a u provedbi nacionalne antikorupcijske strategije, promicanju ljudskih prava i rodne ravnopravnosti, te daljnjim, očekivanim pomacima u kvaliteti Informativnog programa.**

Predsjednik Vijeća HRT-a

Đuro Popijač

